

Grŵp yr Economi, y Trysorlys a'r Cyfansoddiad
Economy, Treasury and Constitution Group

Y Cyfarwyddwr Cyffredinol - Director General

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mark Isherwood AS
Cadeirydd
Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth
Gyhoeddus
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF10 3NQ

6 Chwefror 2024

Annwyl Gadeirydd

Amgueddfa Cymru

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 8 Rhagfyr 2023 ac ynddo ragor o gwestiynau y mae'r Pwyllgor wedi'u gofyn ar ôl y sesiwn dystiolaeth yn ymwneud ag Amgueddfa Cymru y bŵm yn bresennol ynddi ar 29 Tachwedd 2023. Mae fy ymatebion i'w gweld isod.

Trefniadau galw i mewn a gwersi eraill a ddysgwyd

A yw Llywodraeth Cymru yn derbyn yr argymhellion y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn eu gwneud yn ei Adroddiad er Budd y Cyhoedd ac, os felly, pa gamau y mae'n eu cymryd i'w rhoi ar waith a sicrhau nad yw'r materion yn Amgueddfa Cymru yn cael eu hailadrodd mewn mannau eraill yn y sector cyhoeddus?

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn gwneud dau argymhelliad yn ei adroddiad sy'n ymwneud yn benodol â Llywodraeth Cymru. Rydym yn cytuno'n llwyr â nhw ac roeddem eisoes wedi nodi eu bod yn feysydd y mae angen rhoi blaenoriaeth iddynt. Rydym eisoes wedi paratoi canllawiau drafft ar sut i ymdrin â phryderon a chwynion a ddaw i law yn erbyn uwch-arweinwyr yn y sector cyhoeddus. Mae'r canllawiau hynny wedi cael eu cyflwyno i Brif Weithredwyr ein Cyrff Hyd Braich er mwyn iddynt gael cynnig eu sylwadau yn eu cylch. Unwaith y byddwn wedi ystyried eu hadborth nhw ac wedi diweddar'u'r canllawiau yn unol â hynny, byddwn yn eu cyflwyno i Grŵp y Sector Datganoledig er mwyn ymgynghori arnynt unwaith eto cyn inni gyhoeddi'r fersiwn derfynol.

Rydym hefyd wrthi'n ystyried sut y gallai'r argymhellion fod yn berthnasol i amgylchiadau eraill lle gallai Llywodraeth Cymru ei chael ei hun yn barti i gynnig gan Gorff Hyd Braich sy'n arwain at wariant ariannol newydd, at wariant sy'n ddadleuol neu at wariant ac iddo ôl-effeithiau.

Yr Adolygiad Teilwredig

Beth mae canfyddiadau Panel yr Adolygiad wedi'i Deilwra yn ei ddweud wrth Lywodraeth Cymru ynghylch a yw Amgueddfa Cymru yn parhau i fod yn addas i'r diben ac wedi'i llywodraethu'n dda? A yw'n briodol atebol ac a yw wedi rhoi'r sicrwydd gofynnol i Weinidogion a'r Prif Swyddog Cyfrifyddu?

Rôl y Panel Adolygu oedd herio, a nodi meysydd lle mae angen gwella, er mwyn ein helpu, wrth inni edrych at y dyfodol, i ddysgu gwersi yn sgil yr hyn sydd wedi digwydd yn ddiweddar. Mae gennym hyder yn y ffordd y mae Amgueddfa Cymru yn cael ei llywodraethu, ond rydym hefyd yn awyddus i weithio gyda chyd-swyddogion yn Amgueddfa Cymru, o dan arweiniad y Cadeirydd a'r Prif Swyddog Gweithredol newydd, i ymateb i argymhellion y Panel Adolygu. Mae'r Panel yn cyflwyno cynigion ar gyfer gwneud newidiadau sylweddol i drefniadau a phrosesau llywodraethu Amgueddfa Cymru, a bydd y newidiadau hynny'n helpu i leihau'r risg y bydd problemau tebyg i'r rhai diweddar yn codi eto yn y dyfodol.

Mae Amgueddfa Cymru wedi sefydlu Grŵp Gorchwyl a Gorffen i ystyried argymhellion Panel yr Adolygiad, gan weithio gyda swyddogion Llywodraeth Cymru sy'n aelodau o'r Grŵp hwnnw. Mae dogfennau cychwyn prosiect wrthi'n cael eu paratoi ar gyfer pob argymhelliad, neu ar gyfer pob cyfres gysylltiedig o argymhellion, ac mae'r Grŵp yn cyfarfod yn fisol. Bydd uwch-reolwyr yn cael diweddariadau rheolaidd am hynt y gwaith hwnnw ac am y cynnydd a wneir.

Mae'n trefniadau partneriaeth a'n trefniadau monitro ehangach yn parhau hefyd. Mae Amgueddfa Cymru a Thîm Partneriaeth Llywodraeth Cymru yn cyfarfod unwaith bob chwarter i drafod perfformiad a'r cynnydd sy'n cael ei wneud ar wireddu'r prif amcanion yng nghynllun gweithredol yr Amgueddfa. Mae Dirprwy Weinidog y Celfyddydau, Chwaraeon a Thwristiaeth yn cyfarfod â'r Cadeirydd a'r Prif Swyddog Gweithredol ddwywaith y flwyddyn, a bydd swyddogion yn cynnal yr adolygiad blynyddol o berfformiad y Cadeirydd ar ran y Dirprwy Weinidog. Mae'r trefniadau hyn yn gyson â'r trefniadau ar gyfer Cyrrff Hyd Braich eraill ar draws Grwp yr Economi, y Trysorlys a'r Cyfansoddiad.

A oedd canlyniad yr Adolygiad wedi'i Deilwra yn dweud unrhyw beth wrth Lywodraeth Cymru a'i thîm noddi nad oeddent yn ei wybod eisoes am Amgueddfa Cymru?

Roeddem yn gwybod am lawer o'r cyd-destun y cyfeirir ato yn adroddiad yr Adolygiad Teilwredig. Ond, wedi dweud hynny, mae'r canfyddiadau sydd ynddo yn ein herio ni ac Amgueddfa Cymru i ystyried sut y gallwn wneud pethau'n well, mewn ffordd fwy effeithlon, gan gadw'r cyd-destun Cymreig a rhyngwladol ehangach mewn cof. Mae hefyd yn rhoi cyfle inni ystyried a meddwl am ein perthynas ag Amgueddfa Cymru ac am y prosesau sydd gennym ar waith ar hyn o bryd. Er enghraifft, mae'r Adroddiad yn awgrymu y dylai'r newid yn Llywodraeth Cymru oddi wrth dimau 'noddi' i dimau 'partneriaeth' fod yn seiliedig ar drefniadau cydweithio newydd mwy ffurfiol ar gyfer gweithio mewn partneriaeth. Rydym wrthi'n ymchwilio i hynny ar hyn o bryd.

Gwnaeth Panel yr Adolygiad wedi'i Deilwra 77 o argymhellion yn ei adroddiad terfynol, gan nodi yr awgrymwyd ei fod yn blaenoriaethu rhai o'r argymhellion mwy pellgyrhaeddol. A yw hyn yn rhywbeth y gofynnodd Llywodraeth Cymru amdano ac os felly, pam?

Mae swyddogion yn cofio bod hwn yn fater a godwyd yn ystod trafodaethau gyda'r panel. Roeddem yn ymwybodol pan gynhaliwyd yr adolygiad o'r heriau ariannol a oedd yn ein hwynebu ni oll ar y pryd – a dim ond gwaethygu y mae'r heriau hynny wedi gwneud ers i adroddiad y Panel gael ei gyhoeddi. O'r herwydd, awgrymodd swyddogion y gallai fod yn fuddiol i'r Panel

flaenoriaethu ei argymhellion. Rydym yn deall pam y penderfynodd aelodau'r Panel beidio â gwneud hynny, oherwydd eu bod yn dymuno i'r un gwerth gael ei roi ar ei holl gynigion ac argymhellion, ac oherwydd eu bod yn awyddus i'r holl agweddau arnynt gael eu hystyried.

Pa argymhellion y mae Llywodraeth Cymru yn eu hystyried fel y rhai mwyaf hanfodol i Amgueddfa Cymru?

Rydym o'r farn bod yr argymhellion am lywodraethu yn hollbwysig. Mae'r adroddiad yn cynnig sawl newid i'r drefn llywodraethu corfforaethol, gyda'r nod, yng ngeiriau'r Panel, 'o wella'r broses gwneud penderfyniadau a thryloywder, er mwyn cydymffurfio'n llawnach ag arweiniad ac arfer llywodraethu da ac i wneud defnydd llawnach o sgiliau, profiad a thalentau ymddiriedolwyr ac uwch reolwyr.' Mae'r argymhellion hyn yn allweddol er mwyn ein helpu i symud ymlaen ar ôl yr hyn sydd wedi digwydd yn ddiweddar. Bydd cryfhau trefniadau llywodraethu Amgueddfa Cymru yn helpu hefyd i sicrhau ein bod yn ymateb yn fwy effeithiol i'r argymhellion pwysig eraill yn Adroddiad Terfynol Panel yr Adolygiad Teilwredig.

Argymhellodd Panel yr Adolygiad wedi'i Deilwra y dylai Llywodraeth Cymru ddarparu cyllid i Amgueddfa Cymru ar sail buddsoddi i arbed er mwyn rhoi ei hargymhellion ar waith. A yw wedi gwneud hyn ac os felly, a allwch roi manylion?

Mae argymhelliad 75 yn adroddiad Panel yr Adolygiad yn awgrymu 'y dylai Llywodraeth Cymru ystyried rhoi cyllid i gyflwyno'r newidiadau ar sail buddsoddi i arbed'. Ers i'ch llythyr dyddiedig 8 Rhagfyr ddod i law, byddwch yn gwybod am gynnwys y gyllideb ddrafft a gyhoeddwyd ar 19 Rhagfyr 2023 ac am yr heriau ariannol aruthrol sy'n wynebu Llywodraeth Cymru. Er bod argymhelliad 75 yn dal i fod yn rhywbeth inni ei ystyried, mae'n ddibynnol iawn ar y gyllideb a fydd gennym dros y blynyddoedd nesaf.

Yn fan cychwyn, mae swyddogion sy'n aelodau o'r Grŵp Gorchwyl a Gorffen yn gweithio gyda chyd-swyddogion yn Amgueddfa Cymru i ddeall goblygiadau ariannol yr argymhellion a wnaed gan Banel yr Adolygiad, gan gadw'r cyd-destun ariannol sydd ohoni mewn cof wrth iddynt wneud hynny.

Yn dilyn y cynllun peilot yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru, dywedodd Llywodraeth Cymru y byddai holl adroddiadau'r Adolygiad wedi'i Deilwra yn cael eu cyhoeddi "er mwyn sicrhau bod camau'n cael eu cymryd mewn ymateb i argymhellion ac i rannu arfer da". O ystyried hyn, pam na chafodd adroddiad interim Panel yr Adolygiad wedi'i Deilwra ar lywodraethu corfforaethol yn Amgueddfa Cymru ei gyhoeddi na'i rannu â'r Pwyllgor hwn?

Cafodd yr adroddiad interim ar lywodraethu corfforaethol ei rannu gydag aelodau o uwch-dîm gweithredol Amgueddfa Cymru, ei Bwrdd, a swyddogion perthnasol yn Llywodraeth Cymru, ym mis Rhagfyr 2022. Y bwriad bob amser oedd cael adborth cychwynnol am ganfyddiadau'r Panel, hyd at y pwynt hwnnw, yn hytrach na threfnu bod yr adroddiad ar gael yn ehangach.

Cafodd canfyddiadau'r adroddiad interim eu cynnwys yn yr [adroddiad terfynol](#), a ystyriwyd yr adborth a ddaeth i law a'r dystiolaeth a gasglwyd rhwng mis Rhagfyr 2022 a mis Mawrth 2023. Rydym yn parhau'n ymrwymedig i gyhoeddi copïau terfynol o adroddiadau am Adolygiadau Teilwredig.

Pwyntiau dilynol

A yw'r holl argymhellion o'r Adolygiad wedi'i Deilwra o Lyfrgell Genedlaethol Cymru wedi'u rhoi ar waith a phryd y cawsant eu rhoi ar waith, yn y drefn honno?

Mae'r Llyfrgell Genedlaethol yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd i swyddogion pan fo'n prosesau monitro ehangach yn cael eu cynnal. Mae'r diweddariad a ddaeth i law oddi wrth gydweithwyr yn y Llyfrgell fis diwethaf yn amlinellu ei bod wedi gweithredu ar 29 o'r 34 o argymhellion, a bod y gwaith yn parhau ar rai ohonynt.

Cytunwyd y gallai'r argymhelliad ar ddatblygu strategaeth ar gyfer casgliadau digidol fod yn rhywbeth i'w ystyried yn y Strategaeth Ddiwylliant newydd. Mae gofod storio yn parhau'n broblem, ac felly hefyd sefyllfa ariannol y Llyfrgell. Ers i'r adroddiad am yr Adolygiad Teilwredig gael ei gyhoeddi, mae camau wedi'u cymryd i helpu'r Llyfrgell i fod yn gynaliadwy yn ariannol, gan gynnwys darparu cyllid ychwanegol i fynd i'r afael â phwysau o ran cyflogau, costau byw a chyfleustodau. Fodd bynnag, o gofio'r hinsawdd economaidd ac ariannol sydd ohoni, mae'r trafodaethau am sefyllfa ariannol y Llyfrgell yn parhau.

Bydd swyddogion hefyd yn gweithio gyda chydweithwyr yn y Llyfrgell i ddiweddarau ei dogfen fframwaith bresennol, gan ystyried yr argymhelliad a wnaed gan Banel yr Adolygiad Teilwredig o Amgueddfa Cymru i gyflwyno cytundeb partneriaeth.

Bydd y gwaith o weithredu argymhellion Panel yr Adolygiad Teilwredig o Lyfrgell Genedlaethol Cymru yn parhau i gael ei drafod gyda swyddogion yn ystod y cyfarfodydd monitro chwarterol.

Sut y penderfynwyd ar y cyllid anghylchol o £750,000 i Lyfrgell Genedlaethol Cymru fel swm, ar gyfer beth y'i dyrannwyd, yn benodol, a pha ganlyniadau penodol a gyflawnodd?

Ar ôl i'r adroddiad am yr Adolygiad Teilwredig gael ei gyhoeddi ym mis Tachwedd 2020, dechreuodd Llyfrgell Genedlaethol Cymru ddatblygu cynllun gweithredu er mwyn rhoi'r argymhellion a wnaed yn yr adroddiad ar waith, gan ganiatáu, drwy wneud hynny, i Lywodraeth Cymru ddatblygu'r gyllideb weithredu angenrheidiol. Ar 3 Chwefror 2021, [cyhoeddodd](#) y Dirprwy Weinidog Diwylliant, Chwaraeon a Thwristiaeth ar y pryd y byddai swm o £750,000 yn cael ei roi i'r Llyfrgell er mwyn cyflymu'r gwaith o weithredu ar ganfyddiadau'r Adolygiad Teilwredig. Roedd hynny'n rhan o becyn cyllido ehangach ar gyfer y Llyfrgell Genedlaethol ac Amgueddfa Cymru yn 2020/21 a 2021/22.

Cafodd yr arian ychwanegol ei ddefnyddio at amryfal ddibenion i helpu'r Llyfrgell i wireddu'r argymhellion. Yn eu plith, comisiynwyd adroddiadau am sut i greu incwm, am y potensial sydd gan y Llyfrgell i fod yn gyrchfan ddiwylliannol i ymwelwyr ac adroddiad i fesur effaith y sefydliad ar yr economi leol, ranbarthol a chenedlaethol. Bu'r arian ychwanegol yn fodd hefyd i'r Llyfrgell ddechrau ar raglen trawsnewid digidol uchelgeisiol a phroses ailstrwythuro gorfforaethol. Aed ati hefyd i ystyried y rôl sydd gan y Llyfrgell i'w chwarae yng nghyswllt llyfrgelloedd ac archifdai lleol yng Nghymru.

Pa bryderon, os o gwbl, a nodwyd yn adolygiad perfformiad cyn-Lywydd Amgueddfa Cymru?

Pan gynhaliwyd adroddiad perfformiad y cyn-Lywydd ym mis Mai 2021, mynegodd rhai cydweithwyr yn Amgueddfa Cymru, yn bennaf aelodau o'r tîm uwch-swyddogion gweithredol, bryderon am lywodraethu. Roedd yr adborth a gafwyd yn dangos bod perfformiad y Llywydd yn hollti barn, ac, oherwydd hynny, ac oherwydd y materion a gafodd eu codi, daethpwyd â'r broses

adolygu i ben am y tro a chafodd y pryderon eu huwchgyfeirio o fewn Llywodraeth Cymru. Fel y nodir yn adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol, daeth cwynion ffurfiol i law y mis wedyn a arweiniodd at yr ymchwiliad annibynnol a gyflwynodd ei adroddiad ym mis Tachwedd 2021.

Pryd y bydd y fersiwn ddiwygiedig o Arian Cyhoeddus Cymru yn cael ei chyhoeddi a sut y bydd yn wahanol i'r iteriad blaenorol?

Mae'r gwaith o ddiwygio Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru yn cael ei arwain gan gydweithwyr yng Ngrŵp y Prif Swyddog Gweithredu. Ar hyn o bryd, maent wrthi'n adolygu'r trefniadau galw i mewn, a bydd y fersiwn ddiwygiedig o Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru yn adlewyrchu canlyniad y gwaith hwnnw.

A yw Llywodraeth Cymru wedi asesu a oes dyfarniadau ariannol wedi'u gwneud mewn tribiwnlysoedd cyflogaeth sy'n cyfateb i swm y setliad perthnasol hwn, lle nad oedd elfen allweddol yr achos yn cynnwys honiadau o wahaniaethu rhywiol neu hiliol?

O ran y sylw a roddwyd i Lywodraeth Cymru yn ystod trafodion y Tribiwnlys Cyflogaeth, roeddem wedi mynd ati ar sail cyfraith achosion a setlwyd i asesu maint y dyfarniad posibl i'r cyn Gyfarwyddwr Cyffredinol pe bai'n llwyddo i ddadlau bod Llywodraeth Cymru yn atebol am yr hyn yr honnir i'r cyn-Lywydd ei wneud. Ar ôl yr asesiad hwnnw, ynghyd â dadansoddiad a gafodd ei ystyried yn ofalus o fuddion a chostau amddiffyn y mater yr holl ffordd i wrandawriad 12 diwrnod gan y Tribiwnlys Cyflogaeth, daethpwyd i'r casgliad bod y £10,000 am niweidio teimladau a'r £10,000 am golli cyfraniadau cyflogaeth, a dalwyd gan Lywodraeth Cymru yn rhesymol.

Nid oedd modd gweld cyfatebiaeth rhwng dyfarniadau blaenorol y Tribiwnlys Cyflogaeth a'r cyfanswm o dan y cytundeb setlo, oherwydd bod y ddau achos yr oedd gofyn iddo eu hystyried yn ehangach eu cwmplas o lawer na chylch gwaith y Tribiwnlys Cyflogaeth. Felly, nid oedd unrhyw achosion tebyg y gallai'r Tribiwnlys Cyflogaeth eu hystyried.

Beth oedd cyfansoddiad y Panel Her a pha allbynnau a gynhyrchwyd ganddynt a oedd yn bwydo i'r Adolygiad wedi'i Deilwra?

Roedd dau o uwch-swyddogion Llywodraeth Cymru ac aelod annibynnol yn aelodau o'r Panel Her:

- Tim Moss – Prif Swyddog Gweithredu Llywodraeth Cymru;
- Peter Kennedy – Cyfarwyddwr Pobl a Lleoedd Llywodraeth Cymru ar y pryd; ac
- Elan Closs Stephens – Cadeirydd Interim y BBC, Aelod Annibynnol o Fwrdd yr Ysgrifennydd Parhaol a Chadeirydd ei Bwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, ac uwch-academydd mewn maes sy'n gysylltiedig â diwylliant a darlledu.

Cyfarfu'r Panel Her â Phanel yr Adolygiad Teilwredig ar 11 Mai 2023 i drafod yr adroddiad drafft, a oedd wedi ystyried yr adborth a gafwyd oddi wrth Amgueddfa Cymru a swyddogion Llywodraeth Cymru. Rhannodd pob Aelod o'r Panel Her ei farn a'i sylwadau am yr adroddiad a'i argymhellion. Edrychodd y Panel Adolygu ar yr adborth hwnnw, ac os oedd yr aelodau'n cytuno yn cytuno, aed ati i newid yr adroddiad terfynol.

Roedd y newidiadau a wnaed mewn ymateb i sylwadau Aelodau'r Panel Her yn ymwneud â blaenoriaethu, strwythur a darllenadwyedd yn hytrach nag ag egwyddorion sylfaenol yr adroddiad a'i argymhellion, a oedd yn seiliedig ar y dystiolaeth yr oedd Panel yr Adolygiad wedi'i chasglu dros yr wyth mis blaenorol.

A yw'n arfer cyffredin i Lywodraeth Cymru gymryd rhan mewn cyfryngu pan fydd y parti arall yn pennu cyfryngwr penodol? A nododd cyn-Gyfarwyddwr Cyffredinol Amgueddfa Cymru y byddai ond yn cymryd rhan mewn cyfryngu pe bai'n gallu dewis y cyfryngwr?

Roedd pob un o'r partion â buddiant wedi cytuno ar delerau'r broses gyfryngu. Mae'r cytundeb setlo yn cynnwys cymalau priodol a rhesymol sy'n ymwneud â pheidio â datgelu gwybodaeth. Cytunodd pob parti arnynt yn ystod y broses gyfryngu. Mae hyn yn cynnwys manylion y broses gyfryngu sy'n cyfyngu ar yr hyn y gellir ei rannu'n gyhoeddus.

Fel y nodais yn ystod y sesiwn dystiolaeth ym mis Tachwedd, nid fy nghyfrifolyw polisi Llywodraeth Cymru ar benodiadau cyhoeddus, cyrff cyhoeddus a materion Adnoddau Dynol – materion i'm cydweithiwr Tim Moss a Grwp y Prif Swyddog Gweithredu yw'r rheini. Gan mai Grwp y Prif Swyddog Gweithredu sy'n gyfrifol hefyd am Reoli Arian Cyhoeddus Cymru, mae swyddogion priodol yn y Grwp hwnnw wedi cyfrannu at y gwaith o baratoi'r llythyr hwn, ac mae copi ohono'n cael ei anfon at Tim Moss.

Gyda dymuniadau gorau.

Yn gywir,

Andrew Slade

Cyfarwyddwr Cyffredinol

Yr Economi, y Trysorlys a'r Cyfansoddiad

cc Tim Moss, Prif Swyddog Gweithredu, Llywodraeth Cymru